

20
5/1

Krajanské listy

Lidový týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

ROČNÍK I.

Redakce a administrace: Luck, Szewczenki 39. (skrz. poczt. 121.)

ČÍSLO 34.

r. c-a:

Neobviňujte nás!

MOTTO:

...když spočítat znáš hromadu svých zisků
a na jediný hod vše riskovat,
zas po prohře se vracet k východisku
a nezavzdychnout nad hořem svých ztrát...

...když řekneš: „Svými vteřinami všemi
mně, čase, jak bych závodník byl, služl“,
pak pán, pak vítěz na šířé jsi zemi —
a co víc pak, synu můj, jsi muž!
R. Kipling.

Fádní fráze, že s námi to jde z kopce, že je stále hůř, přechází mimo nás bez ozvěny. Přčtete si to, pokýváme hlavou a řekneme si: „No je to pravda“ — a to je vše. A přece to není vše. Stydíme se přiznat k tomu, že jsme tím sami vinni a proto ke své úvaze přidáme: **Nejhůře na tom je, že s naší mládeží, tou nadějí a budoucností naší větve, se nic nedá dělat.** Je neukázněná, národně vlašná aneb zcela lhostejná, mravně zaostalá — a lomí se jen bezračně rukama.

Staré přísloví praví, že slova učí a příklady táhnou. Může se slyšet sebe krásnější a mravnější kázání — jde se přece jen za horším příkladem — a je to docela přirozené, neboť jsme jako lidé náchylní spíše k tomu horšímu. A kdo dává mládeži ty příklady? Kdo ji vede, kdo jí vnucuje svoji autoritu, velmi často nesprávně vykládanou? Nuže — jste to vy, starší, kteří svým jednáním nás degenerujete. Tvoříte z nás slabochy místo mužů činu — a vinu s klidným svědomím svádíte na nás a „na ty moderní zdemoralisované časy“. Proč nám nepostavíte před oči skutečný čin? Ba, nejen to, proč nám berete naše mladické nadšení, náš chuť k práci a k tvoření? Máte k tomu právo snad proto, že jste prošli těžkými životními zkouškami, které vás znechtily k dalšímu jednání? Vaše tak zvaná rozvaha (a spíše rozvahodnost) v jednání nám nevyhovuje, my chceme pracovat — a tvořit! Nechceme žádných přístěnků a komůrek, dostavovaných k zchátralým budovám! A proto, co je staré, musí se zbořit, aby se mohla vybudovat stavba nová. Nebojte se bourání, máme silně dlaně, které ve společné práci dovedou stvořit dílo, hodné pravého Čecha!

Jak jsem již pravil, prožili jste

mnohá zklamání, práce, životních bojů a odříkání — mnohdy marně. Byli mnozí, kteří vše položili na oltář společného dobra — a byli osudem oklamáni. Prohráli vše — a složili ruce v klín. A tato morální prohra byla největší chybou. Proč jste „zaplakali nad hořem svých ztrát a nevrátili se k východisku“, jako onen rolník, který po celý rok „oral, sil a vláčel v poli“ a když chtěl sklídit úrodu, tu krupobití mu vše zničilo a or, tvrdá česká palice — si řekl: „Zajdu pro pluh do stodoly, budu orat

My nezhyne, máme svoji záchrannou loď, jak to zdůraznil Werner ve své hře „Lidé na kře“, máme víru. Víru v sebe, ve své síly, v to lepší v lidstvu — a konečně — víru ve Víru. Žádáme však vaši pomoci. Je nejvyšší čas, aby se zakročilo v náš prospěch i na oficiálních místech, **chceme mít konečně zatvrzeny stanovy našeho sdružení mládeže**, škoda každé chvíle! Jsme závodníky na dráze života a každá ztracená vteřina může znamenat pro nás prohru. A vy mladí, vezměte si za heslo motto tohoto článku,

Konsumentní družstvo v Knehyňkách.

zas“? Učinili jste tak?

Neobviňujte nás — ale dejte příklad. Bylo dosti slov, nyní třeba činu. Vašich zkušeností a rad si budeme vždy vážit, neboť víme, že jsou dobře míněny, ale ztročovat se nedáme. Poměry se v horečném tempu mění: co pro vás bylo podstatou života — dnes namnoze nemá cenu! Nesmíte říkat, že váš otec do školy nechodil, a proto přece chléb jidal. Na nás to neplatí, my nechceme a nemůžeme duševně živorit, my chceme žít! Nezoufejte nad námi, že jsme oním pokolením lidí na kře, které proud unáší v neznámo a vy bezmocně stojíte na břehu.

dokažte činem, že mluvím z duše vás všech, připravujte plány pro nové stavby našeho národního a kulturního života. Co je staré, zchátralé a nevhodné — to třeba zbořit. Nelekejte se předsudků — je to zhoubná nemoc, která vám ničí duši jako červ — přistupte svorně a jednomyslně k dílu sjednocení našeho rozvráceného života.

Upozorňujeme,
že kancelář redakce a administrace
„Krajanských Listů“

byla přenesena do nových
místností na ul. Szewczenki 39.

Josef Salák:

Jak zorganizovat naše krajany v Polsku!

„Krajanské Listy“ věnují stále více místa sdružení, organizování našich krajanů v Polsku. Jest to idea, bohužel jen, že k realizaci onoho plánu máme velmi málo ideálních lidí. Já sám pracuji v různých spolcích od roku 1923. Znáám dobře poměry, v jakých se nacházíme a také povahu lidí a jejich směr, a to nejen našich krajanů Čechů ale i jiných spoližijících obyvatelů. Již několikrát bylo v K. L. psáno, že potřebujeme vůdce. Pomůže nám to? Řekl bych, že potřebujeme spíše několik předáků, ale to je také málo. Potřebujeme se přerodit na nové lidi. Potřebujeme dobré členy, obětavé lidi, nikoliv lakomce, mamonaře a sobce, zkrátka potřebujeme v každé obci dobré předáky a potom teprve vůdce.

Naše Moskoviština vstala do organizačního stadia jako jedna z prvních českých obcí na Volyni. Největší organizační ruch se začal teprve 1930 roku. V té době se u nás uchytilo tolik spolků, že jsme měli anebo máme dosud více předáků než v jiných obcích. Tito lidé se mezi sebou, třeba že ve shodě, takřka předhánějí v práci, jako na př.: v 1930 roku zorganizovali jsme družstevní mlékárnu, do které jsem byl zvolen a jsem podnes zástupcem předsedy a účetním. Jest to práce složitá, namáhavá, obzvláště pro člověka z nejnižším vzděláním. Když jsme však založili konsumní družstvo, účetní tohoto družstva se nijak neleká práce, která byla na něj naložena a jen si pomyslel: dokáže-li podobné účtování a možná i těžší — účetní z mlékárny, což to také musím dokázat i já. A tak bez jakéhokoliv strachu se zakládaly spolky jeden za druhým. A co se dnes ukázalo? Těch předáků máme přece jen málo, poněvadž se někteří svých funkcí shostili a na jejich místa není koho postavit. Proto na zbytek lidí by-

(Dokončení na str. 6.)

Josef Foitík:

Po mnoha slovech jde čin.

Každý jednotlivec má plné právo k tomu, aby si svůj vlastní život usnadnil a zpříjemnil. Nikdo nemá práva nutití někoho, aby nespěl k lepšímu zítřku, k pokroku a snadnější budoucnosti.

Budoucnost může být zajištěna dvojím způsobem: buď nahromaděním statků pozemských, které jakž-takž dávají podmínky k životu, anebo vzděláním, které samosebce je neocenitelnou hodnotou, která správně použita znamená rovněž existenci.

U nás je všeobecným

zvykem budoucnost mladých lidí zajišťovati majetky hmotnými. Není to nikterak špatná vlastnost, naopak, je to velice ctiplivé, když rodiče svým dětem dávají slušná věna. Dnes ale, bož užel, jsme svědky toho, že ne vždy se na těch majetkách po otcích zděděných daří dobře. Už pominuly ty doby, kdy mladí lidé po obdržení svých podílů od rodičů mohli si za několik roků své majetky zvětšiti přikoupením pozemků, rozšířením dílen nebo obchodů. Takové věci jsou dnes výjimkou a spíše musíme přiznati, že je co činiti, aby majetky po otcích zděděné neztenčily.

Proto musíme dnes stále více hledati způsoby, kterak i při těžkých dobách naše hmotné statky nejen udržeti, ale i usnadniti si na nich budoucnost. Nezbyvá, než statky hmotné spojovati s těmi duchovními, čili nabývati nezbytného vzdělání.

Naše mládež to dnes jasně chápe a proto tak bouřlivě volá po hospodářské a hospodyn-

ské škole. **Jediné vzdělání lidí budou schopni uhájiti své statky a z nich dovedou více vytěžit, případně je i rozšířiti.**

Mládež chce pro sebe školy! Není to nikterak chloubou pro ty starší, že nechali přijíti dobu, kdy mládež sama volá po vzdělání. Ale když už je tomu tak, nesmíme to volání nechati bez ohlasu. Musíme mladým lidem dáti co jim patří. **Tu školu jim**

Věříme, že to, co se dnes zdá nemožností, stane se v dohledné době skutkem.

Krajané, dokažme všem nedůvěřivcům, že dobrá vůle všechno zmůže!

Pro blaho našeho mladého pokolení všichni svorně složme svůj příspěvek na **hospodářskou a hospodynšskou školu!**

Mateční škola v Omelanštině.

musíme dáti za každou cenu!

Že to nejde?

Co se chce, všechno jde! V předešlém čísle jsme uvedli článek jedné krajaneky, která vzorným příkladem jde vpředu a věnuje první malý dárek pro hospodynšskou školu. Jmenem všech těch mladých jí srdečně děkujeme a současně se připojujeme se svou malinkou hřívnou: **k těm třem zlotým dáva vydavatelství 17.— zlotých** a tak je zde první dvacíka na divčí hospodynšskou školu. Věříme, že nezůstaneme sami a že řady dárců budou mohutnět.

Krajané, pozor.

V našich kontech máme ještě mnoho krajanů, kteří nám nepoukázali předplatné za náš časopis. Především a v čase žní jsme na zaplacení nenaléhali, neboť jsme věděli, že v té době nebylo ani příliš mnoho peněz ani času nazbyt, aby se mohl kdokoliv vyrovnati plat za noviny. Nyní, když už je po žních a také o peníze není tak zle, dovolujeme si zdvořile prositi všechny ty p.p. odběratele, kteří ještě předplatné nezaslali, aby tak učinili co nejdříve. Ma-

ji-li doma vystříženy z časopisu „przekaz rozrachunkovy“ nechť jej patřičně vyplní, ne-li, dostanou tento „przekaz“, za několik grošů v každém poštovním úřadě. Od takto posílaných peněz nebudou platit žádný poplatek, neboť z těchto obnosů platíme poplatky my.

Prozradíme našim odběratelům, že zainteresovaná vlivná místa v Československu žádají od nás **seznam našich odběratelů s uvedením předplatitelů a dlužníků.** Samozřejmě, že bychom byli velice rádi a našim krajanům by to sloužilo ke cti, kdybychom těch **dlužníků tam museli uvést jak nejméně.** Už v zájmu toho doufáme, že v dohledné době se všichni naši odběratelé s námi vypořádají, za což se jim osmělujeme předem co nejsrdečněji poděkovati.

Administrace.

Naše konsumní družstvo v Sienkiewiczówce.

K článku p. A. Pekuláše v čísle 31 K. L. pod názvem „Nebudme sami proti sobě“, chci alespoň částečně nastínit, jak jsme u nás v Sienkiewiczówce založili dobře prosperující konsumní družstvo pod názvem „Naše Půda.“ Tento podnik založen v měsíci říjnu 1935 r. jednak místními občany, jednak krajanů z okolí. V začátcích bylo do onoho konsumního družstva dovezeno různých potřeb za 546. zlotých. Správu družstva pověřeni Češi: 1. jako hospodář p. Josef Švajgr z Budek Hubinských, 2. účetním a jednatelem p. Jaroslav Židlický, 3. pokladníkem p. Josef Málek. Členské stanoveno ve výši 25.— zlotých, z čehož 15.— zlotých se platilo hotově a 10.— zlotých zůstalo na 5 let k splátce po 2.— zlotých, odpočítávaných z dividendy. Všechny členové za začátku bylo 87. Prodáválo se se ziskem asi 13 proc. — Všechny začátky bývají těžké, dnes však, t. j. za necelé 3 roky jest členů okolo 150 a kapitál v obchodu činí okolo 8.000.— zlotých. Ve snaze, aby družstvo čím nejrychleji rozkvetlo, správa družstva půl roku pracovala nezištně, což jest obtíž dost velkou pro spolek; dnes s rozvinutím družstva schváleno platit 5 proc. z obrátu. Do toho

(Dokončení na str. 4.)

Ve volné chvíli

Rost. Hlaváček.

○ Argentině a cestě do Polska.

(Z vyprávění manželů Krejčových.)

(Dokončení.)

Jeli jsme nedaleko hlavního města Brazílie Rio de Janeiro. Viděli jsme jen kopce. Škoda. 2. června jsme zakotvili ve velkém přístavu Santos (Brazílie.) Nakládali vatu. Byla nám dovolena procházka. Santos je velké a krásné město. Tramvajem jsme vyjeli na strmě vystupující horu Serrat (520 m). Viděli jsme malebný Santos jako na stole. Krásně pod nohama rozložený... Velký a krásný přístav, daleké moře a hory. V rozhledně jsme se schladili nápojem a vrátili na

loď. Pak jsme zakotvili blízko přístavu Viktoria. Malou lodí nám dováželi kávu. Viktoria, jak jsme se dověděli, má přístav jen pro menší loď.

9. června ve 3 hod. odpoledne jsme přepluli rovník. Brzo pak nás překvapila velká bouře. Mohutné vlny hrály si s lodí na odbíjenou. Loď vjížděla do propastí, které se tvořily a pohledlo-li se nahoru bylo vidět vodu, která hned zmizela, poněvadž loď vyjela. Večer kdo si lehl na postel a měl tvrdý spá-

nek (takových bylo málo), ráno vstával s podlahy. Pak zasvitlo slunko a bylo zase dobře.

Brzy jsme uviděli břehy Afriky. Ve francouzském přístavu Dakaru nakládali uhlí. Patrně se zásobovala loď. Tam také přibýlo 120 nových pasažérů, kteří se jeli podívat do Paříže na světovou výstavu. Bohužel, nás do města nepustili a tak jsme si jej nemohli prohlédnouti. Viděli jsme několik černochoů. Dostali chleba s máslem. Když jej snědli tak si olizovali prsty asi

čtvrt hodiny. Byli zamazáni, polonazi, zkrátka divoši, kteří málo dbají na mrav.

Viděli jsme břehy nešťastného Španělska, kde teče proudy britská krev. Četné válečné lodí kotvili na moři okolo břehů. U neznámého nám francouzského přístavu jsme zakotvili. Afričtí pasažéři vystoupili na menší loď a my jeli dále. 11. června večer jsme zakotvili v německém přístavě Hamburgu. Pak jsme jeli jakýmsi německým přístavem a 24. června v 8 hod. ráno jsme zakotvili v Gdyni. Byli jsme četně přivítáni. Na lodi jsme zůstali do 1. hod. odpoledne. Ve čtyři již nás rychlík unášel k domovu. — Přijeli jsme tak do Ulbárova... Vše se mnoho změnilo. Inu, osm let jsme zde nebyli. — Zde sice tolik neviděláme co v Santa Fé, ale zdá se, že jest přece jenom zdraví...

O TĚ NAŠÍ STARÉ VLASTI

Mé dojmy z ČSR.

Je jisté, že mnoho našich krajanů, kteří navštívili X. všesokolský slet, má o Československé republice zcela jiné mínění, než jaké měli před tím. To proto, že vše to co tam viděli a slyšeli jim nesmazatelně utkvělo v myšlence. Miněni toto jim také nikdo nevyvrátí, ani tisk, který jako ještě nedávno křičel do světa: „Poslední hodiny Československa“, „Sebevražda na splátky“ atp. Ten kdo si povšiml denního života a práce československého občana,

odhodlaného i bez zavolání bránit svou vlast do poslední kapky krve, takový našinec si jistě nedá honem namluvit podobné tendenční nesmysly.

Je pravda, že dosud nemohlo být dokázáno, zda by se Československo v případě války octlo na straně vítěze nebo poraženého, ale je zde prozatím fakt, který se odehrál dne 21. května, totiž že pan Hitler při špacíru na československé hranice si to najednou nějak rozmyslel a upaloval s nepoříze-

nou zase zpět do Berlína. — Co bylo toho příčinou? — Především silná, dobře vybavena československá armáda, mohutná permanentní opevnění na území čs. pohraničí a nesmlouvavý, rázný hlas veškerého lidu: „Když bude třeba budeme válčit a vyhráme to!“ — Nuž, my Čechoslováci v zahraničí — nepochybujeme nikdy o budoucnosti naší staré vlasti. Tak nám to říkal X. všesokolský slet v Praze.

Záč. on.

VI. Lvofák:

Tři typy družstevníků.

O družstevnictví je známo, že má-li zdárně prospívat, je v prvé řadě nutno, aby zde bylo uvědomělé členstvo. UVědomělost členů jeví se hlavně v tom, že členové jsou si vědomi, že vůči svému družstvu mají značná práva, ale zároveň i značné povinnosti. Jedno bez druhého nelze si myslet, má-li družstvo a družstevnictví řádně prospívat.

V praktickém životě družstevním se setkáváme se třemi typy členů družstev.

První, ideální typ jsou ti, kteří za každé situace a proti každému hájí družstevní myšlenku, je-li z neuvědomělosti neb jiných nízkých pohnutek napadána. Jest to vnitřní nutnosti jejich přesvědčení. Mimo to prohlížíme-li při revisích jejich družstevní konto, vidíme, že i svoji povinnost k družstvu v nákupu i prodeji splnili na plných 100 procent. Mezi těmito ideálními typy družstevníků najdeme velmi často uvědomělé hospodáře starší, kteří pamatují ještě jinou dobu, kdy zde družstevnictví nebylo a nebo kdy jeho vliv na hospodářici vesnicí nebyl zdaleka tak silný jako nyní. Slyšíte-li jejich varovná slova k mladším, jsou to slova, za která byste ty jejich šedivé hlavy pohládili, s hlubokým pocitem vděčnosti.

Druhý typ družstevníků jsou ti, kteří teoreticky význam družstevnictví uznávají, kteří vedou družstevnictví i hájiti, ale jejichž praktická spolupráce s družstvem je minimální. Daleko více pracují s okolním ne-družstevním podnikem a mimoděk vzpomínají slova pisma, ne podle slov, ale podle skutků poznáte je. Přesvědčíte-li se pak případ od případu, co je příčinou družstevní nevěry těchto členů, seznáte, že není zde patrných výhod a velmi často co získávají zdanlivě na ceně, ztrácejí na jakosti, zejména u nákupu hnojiv.

Třetí typ družstevního členstva, má-li jim být název družstevníků vůbec přiznán, žije

přímo v jakémsi chorobném vztahu nenávisti vůči družstvům a družstevnictví. Sebe hloupější demagogie, sebe nedomyšlenější útoky na družstevnictví a úkony, které družstevnictví v přeneseném smyslu hlavně vykonává (monopolní činnost), jsou jim dobré a jsou jimi s chorobnou radostí papouškovány.

ky dobře možné, bylo by účinně schladiti jejich elán tím, že bychom je upozornili na jejich konto v družstvu.

Nám však je se spokojiti soustavnou a vytrvalou výchovou družstevního členstva, které věnuji naše „Krajanské Listy“ stále více místa a pozornosti.

Česání chmele v Kupičově na Volyni.

Jsou to lidé, kterým scházejí buňky pro svépomocnou práci a pravděpodobně pro jakoukoliv organizační a disciplinovanou práci vůbec. Oni musí vše kritizovati z jakési patologické vnitřní nutnosti. Samozřejmě praktický obchodní styk těchto lidí s družstvem je minimální a vyskytne-li se, tedy tehdy, mohou-li něco zvláště výhodně prodati nebo koupiti. Bohudíky, tento poslední typ vyskytuje se stále vzácněji, neb stále stoupající kolektivní družstevní uvědomění zatlačuje tento typ stále více do pozadí.

Daleko častěji je uvedený již typ druhý, družstevníků slova, ale ne družstevníků činů, typ jinak velmi výbojný, který si osvojuje velmi silná práva rozhodovati o družstvu a družstevním dění. Kdyby to bylo vždy-

Zvláště pak je potěšitelné, že mladí počínají znovu se zajímati o družstevnictví, u vědomí, že není druhého hnutí, které by vyžadovalo více uvědomělých členů a praktické spolupráce, jako právě hnutí družstevní.

Jací družstevníci, takové družstevníci, toť ona nepopiratelná pravda, kterou nelze ničím nahraditi. Pak ovšem nás zvláště těší, že v poradách župních družstevníků sborů mladých, vyciřovali jsme velikou vážnost, s jakou mladí k družstevní práci přistupují, neboť jest to zárukou, že práce tato přinese hodně kladů celému družstevnímu hnutí.

Nechceme improvizovati, minulí družstevníci se učili z praxe, neměli pomůcek a příkladů,

Naše konsumní družstvo v Sienkiewiczówce.

(Dokončení ze str. 2.)

se započítává i personál obchodu. Před založením družstva některé články u místních kupců byly skoro jednou tak drahé a některé nebyly ani v těchto obchodech k dostání. Dnes s chutí každý zajde ho našeho konsumního družstva, poněvadž tam vše koupí po solidní ceně. — Výrobky nabýváme převážně z křesťanských firem, jako „Spolem“ a jiné. Člen družstva, který se snaží vše nakupovat ve svém družstevním obchodě, dostane ročně od 10 do 30 zl. tak zvané dividendy, (t. j. procent z nákupu) což u nás činí okolo 3 neb 4 proc. Nejednou mi přichází na mysl, proč v některých našich českých osadách dosud nechápou družstevní život a při tom nacípávají kapsy elementu nám často úplně cizímu, který při tom všem se někdy ještě tváří, jako by rolníkovi činil nějakou milost a nezřídka si myslí, že rolník patří jen do hnoje. — Dokážeme teď těm cizím obchodníkům, žijícím na našem venkově, že tomu tak není, že my, Češi, si dovedeme založiti v každé české osadě konsumní družstvo a tím také, že budeme kupovat sami u sebe, nedopustíme, aby náš kapitál se stal kořistí všelijakých příživníků. Vedle toho bychom zaměstnali část naší schopné, vzdělané mládeže. Z toho vidíme, jak velké možnosti vyplývají ze společného úsilí a svorné práce, jen s chutí do díla a výsledek nenechaj na sebe dlouho čekati.

Josef Málek,
pokladník konsumního družstva
v Sienkiewiczówce.

Roztomilý časopis pro vaše děti = „České kvítko“ = už vyšel.

Ukázková čísla jsme zoselali do všech obcí buď do škol nebo některým jednotlivcům. Vyžádejte si proto jedno číslo u nich nebo si o něj dopište na adresu: Čzasopismo „České kvítko“, Luck, skrz. poczt. 121. Celoroční předplatné obnáší pouze 3.— zloté.

Chcete-li učiniti radost svým dětem, předplaťte jim jejich časopis „České kvítko“.

Čtete, předplácejte a rozšiřujete „Krajanské Listy“

proto i chybovali. Dnes máme mnoho možností a pomůcek soustavně se pro praktickou práci družstevní připravovati. Celého družstevníka musí nahraditi celý družstevník, toť tenor toho, co si mladí vytkli za prvý úkol své práce. Sebevzdělání se pro příští odpovědnou práci družstevní.

Proto jsme přesvědčeni, že stále více a více bude vítěziti prvý ideální typ družstevní, typ člena, kde slova hlásající chválu družstevního konání budou doplněna praktickými činy skutečné spolupráce s družstevním podnikem.

Co nového ve světě.

Polsko má aktivní obchod s Francií.

Statistická data za rok 1937 ukazují, že loňská obchodní bilance s Francií skončila pro Polsko značným saldem, ačkoli v letech 1925-35 byl obchod s Francií takřka veskrze pasivní. Obchodní obrat s Francií činil 90 mil. zl., aktivní saldo 8,5 milionů zlotých.

Polské družstevnictví v Německu je utiskováno.

Německo si zvyklo kritizovat poměry ve všech státech a mluvit o útisku německých menšin. Zatím však v Německu jest 3 miliony menšin, z nichž jest 2 miliony Slovanů a těm se berou školy a utlačují se všemožně hospodářsky. O Lužických Srbech (200.000) se už ani nemluví. Je ku podivu, že velké státy slovanské a státy západních demokracií se nezajímají o tyto poměry.

Ve Varšavě se nelibě nese, že v Berlíně jsou činěna opatření proti Slovanské bance, která jest finančním ústředím polského družstevnictví v Německu.

obyvatelů. Poslední místo mezi zvláště uváděnými skupinami zaujímají občané s mateřskou řečí ruskou — 138.700 osob. Je z toho patrné, že třetina veškerého obyvatelstva v Polsku náleží k menšinovým národnostem. Výsledky polského sčítání jsou ostře kritizovány, zvláště Ukrajinci tvrdí, že jejich počet jest udáván nesprávně, že je ve skutečnosti daleko vyšší a ohrazují se také proti rozdělování Ukrajinců a Rusínů.

Polský státní rozpočet za prvu třetinu rozpočtového roku.

Prvé čtyři měsíce nového rozpočtového roku (duben, červenec) vykazují rozpočtový přebytek 3,022.000 polských zlotých. Příjmy dosáhly 799,098.000, vydání 796,076.000 polských zlotých. Výnos daní a dávek činil 451,722.000 a byl o 23,099.000 polských zlotých vyšší než ve stejném období minulého roku. S výjimkou zvláštní daně z platů a mezd, která novým finančním zákonem byla pro méně majetné kategorie podstatně snížena, výnos všech daní a dávek ve srovnání s minulým

došlo mezi Indy a Birmánci ke srážkám, při čemž byly dvě osoby zabity a šestnáct zraněno. Na místo srážky bylo ihned povoláno britské vojsko. Po nedávných náboženských srážkách mezi budhisty a muslimany byl v Rangúnu klid a nové výtržnosti vyvolaly zde paniku. Všechny obchody v ohrožených čtvrtích jsou zavřeny.

I další zprávy z Rangúnu hlásí, že stále dochází k novým ojedinělým srážkám mezi mohamedánskými Indy a Birmánci. V sobotu ráno bylo zraněno 6 muslimanů a 1 Birmánc. Celkem byly zabity 4 osoby a 23 osob bylo zraněno.

Německo opevňuje ve dne v noci hranice proti Francii.

Dnem i nocí se pokračuje ve vojenských přípravách Německé říše na hranicích francouzských, které mají tím býti za každou cenu vojensky uzavřeny. Ve všech místech podél Rýna je velké množství vojska a silnice jsou přeplněny nákladními vozy, které sem svázejí ze všech konců Německa válečný materiál. Na opevňovacích pracích se usilovně pracuje. Mnoho Němců dostalo v posledních dnech mobilizační určovací lístky. Pluky ze severního Německa a z Meklenburska byly urychleně poslány k francouzským hranicím. Na mnoha silnicích v západním Německu byl zakázán provoz z důvodů vojenských.

Hitlerovský kongres v Norymberku.

Letošní kongres národně-socialistické strany v Norymberku byl zahájen 5. t. m. a potrvá až do 13., kdy bude zakončen Hitlerovým projevem a přehlídkou vojska.

Na letošní kongres Hitler pozval řadu představitelů cizích států: Francie, Polska, Turecka, Itálie, Brazílie, Argentiny, Anglie, Španělska, Japonska a Spojených států.

Výroba letadel v USA rychle stoupá.

Podle zprávy amerického spolkového úřadu pro dopravní letectví překročila výroba letadel ve Spoj. státech v prvé polovině roku 1938 leteckou výrobu v téže době loňského roku o 22 proc. Z celkového počtu 1974 letadel byla 853 letadla určena pro leteckou dopravu v USA, 694 pro leteckou zbraň USA a 427 pro vývoz. Vzárost výroby týká se výlučně vojenských letadel.

President Roosevelt je připraven na vážné události v Evropě.

President Roosevelt se rozhodl zůstatí vzhledem k evropské situaci, kterou označil za svízelnou, přes konec týdne v blízkosti Washingtonu. Z příslušných míst se k tomu ozna-

muje: President Roosevelt chce si tak zajistiti možnosti svolati v případě vážných událostí v Evropě kongres k mimořádnému zasedání, bylo-li by toho třeba. Za této eventualy by president rád požádal kongres, aby se obíral návrhem na pozměnění zákona o neutralitě, po případě, aby jej bezodkladně zrušil.

Kanada bude vyrábět letadla pro Anglii.

Nová kanadská společnost, která bude přijímáti od britské vlády objednávky letadel, bude mít podle úřední zprávy kapitál 250.000 liber šterlinků. Dvě továrny, které budou postaveny pro tyto účely, budou státí asi 120.000 liber.

Rumunsko buduje nový černošský přístav.

Z iniciativy krále Carola světilo ministerstvo námořnictví a letectví po podrobném studiu kontrolovaném známým odborníkem anglickým admirálem Hendersonem rumunskému průmyslu stavbu velké námořní základny na jezeře Tašaul na břehu Černého moře 20 km na sever od Constanzy. Nový přístav, který si vyžadá nákladu 3—5 miliard lei, bude mít plochu desetkrát větší než přístav v Constanzi a dostatečnou hloubkou pro kotvení všech typů válečných lodí. Práce se provádějí s urychlením.

Přírodní katastrofa v Japonsku.

Při tajfunu, který zuřil v Tokiu a jeho okolí, zahynulo 34 a zraněno bylo 29 osob; 13 osob je nezvěstných. Sesouvající se páda obrátila celé vesnice v trosky. Tisíce osob je bez přístřeší. Jeden parník se rozlomil ve dvě a jiné dva ztroskotaly. Tajfun zbořil více než tisíc domů, 3300 poškodil a 31.500 domů bylo zaplaveno. V Tokiu samém bylo asi 300 domů zbořeno a skoro 700 poškozeno.

Policejní úřady japonské sděluji celkové ztráty při poslední tajfunové katastrofě v Tokiu a v severozápadním Japonsku. Podle této zprávy bylo usmrčeno 99 osob; 69 lidí se pohřešuje a ti pravděpodobně přišli rovněž o život. 77 osob bylo zraněno. Asi 140.000 domů bylo zaplaveno a 6.300 domů zbořeno, 163 mostů bylo odplaveno a 71 lodí ztroskotalo.

Spolubudujeme silné Polsko.

Krajané v Kněhynkách sebrali dne 28.VIII. 1938. na F.O.N zl. 117.55 na LOPP. zl. 35.— Úhrnem zl. 152.55.

Vše pro národní věc.

„Volyňská krajanka“ . . . . . zl. 3.—
„Krajanské Listy“ . . . . . „ 17.—
Všem, kdož přispěje jakýmkoliv obnosem co nejupřímněji děkujeme.
Redakce „Krajanských Listů“.

PROČ JI MUŽI OBDIVUJÍ?

Protože si nechala udělati trvalou ondulaci u českého kadeřníka

Miroslava MAZÁNKA

V ZDOLBUNOVĚ,

který ma dva aparáty na velké i drobné loky.
Ceny od 4.— do 7.— zl.

Přijďte ještě dnes!

Menšiny v Polsku a jejich počet.

Tyto dny byly ohlášeny různé detailní výsledky ze sčítání lidu v r. 1931. Ze statistiky vyplývá, že 22 milionů obyvatelů v Polsku přihlásilo polštinu jako svou mateřštinu, ale 10 milionů hlásí se k jinému mateřskému jazyku. Na druhém místě za polským jazykem je jazyk ukrajinský, jež uvedlo jako svůj jazyk mateřský 3,250.000 osob. Na třetím místě jsou židé. Při posledním sčítání jich bylo napočteno 3,113.900 osob a z nich 2,731.400 udalo jako svou mateřštinu buď jazyk židovský (žargon) nebo hebrejský. Polštinu jako svůj mateřský jazyk označilo 371.900 židů. 6.800 židů se přihlásilo k němčině a 1.100 židů k ukrajinštině, běloruštině a ruštině. Značně velký počet osob se přihlásil k mateřskému jazyku rusínskému — 1,219.600, obyvatelů. K běloruštině jako k mateřské řeči se hlásí rovněž 1,000.000 osob. Německým jazykem jako mateřskou řečí mluví 750.000

rokem se zvýšil. Přímé daně činily 257,200.000 zlotých, což proti minulému roku je zvýšeno o 41,104.000, nepřímé daně 70,777.000 (zvýšení 3,636.000), cla 51,580.000 (přírůst. 1,020.000), kolky 29,889.000 (zvýš. 849.000). Příjem ze zvláštní daně z platů a mezd klesl na 34.898.000, což proti minulému roku znamená snížení o 23,174.000 polských zlotých. Monopoly vynesly státní pokladně 240,539,000 zlotých. (přírůstek 21,907.000), státní podniky 35,397.000 (přírůstek 3,121.000), správní příjmy 71,440.000 (přírůstek 2,072.000). Příjem za prvu třetinu rozpočtového roku činí tedy 33,05 proc. ze stanoveného rozpočtu, vydání 32,93 proc., takže se blíží v obojím případě ideálnímu průměru 33,33 proc.

Protipolský teror v Gdansku vyvolává velkou odezvu v Polsku. Varšavský tisk uveřejňuje ostrý protest Polského Svazu v Gdansku.

Nové nepokoje v Indii.

V různých čtvrtích Rangúnu

Na bojištích v Číně.

Dvě japonské kolony postupují ve směru na Tejan, ležící asi uprostřed cesty mezi Kiukiannem a Nančanem u železniční trati. Japonské oddíly pokračují v bojích v hornatém pásmu Tapiehu na rozhraní provincií Anhuej a Hupeh. Jedna japonská kolona postupuje západně od Lianu a dobyla klíčové pozice Napingmiao. Další oddíl se zmocnil Naniomia a Čipotienu, dvacet km jižně od Naniamia. Na příkaz úředních japonských míst opustí 1.800 japonských příslušníků během 14 dnů koncese francouzskou a anglickou v Tiencinu.

Čínské vítězství u Jučanu.

Podle čínské zprávy dobyli Čiňané velkého vítězství západně od Jučanu. Podle téže zprávy bylo japonské vojsko odraženo do vzdálenosti 6,5 km. Japonské ztráty se uvádějí 4.000 mužů. Toto vítězství se v čínských kruzích považuje za největší čínský úspěch od bitvy u Tajerčvanu. Uvádí se dále, že do čínských rukou se dostalo 700 pušek a velké množství kulometů.

Vzpouza korejských pluků v japonském vojsku.

Jak se oznamuje ze Šanhaje, žádá 7.000 korejských vojáků, kteří nedávno organizovali vzpouzu u Nankinu, návrat do vlasti. Japonské velitelství poslalo 10.000 japonských vojáků, aby vzpouzu potlačili. Mezi japonskými a korejskými vojáky došlo k boji, při němž obě strany utrpěly velké ztráty.

OD TÝDNE K TÝDNU.

Vrátili se po 23 letech domů.

Na Slovensko se vrátil v těchto dnech po 23 letech legionář Juhasz se svými dvěma kamarády. Po jedné srážce u Karpat dostal se do ruského zajetí a tam pak máje slušně placenou práci, zůstal až do této doby. Vypráví, že v Rusku je ještě mnoho Čechoslováků, kteří už byli ve vlasti prohlášeni za mrtvé.

Povodně na Moravě. Následkem dlouhotrvajících deštů rozvodnily se malé řeky na Moravě a jejich výlevy natropily značné škody.

Lindbergh, letec světové slávy, přiletěl v těchto dnech s manželkou do Prahy. Předtím byl v Moskvě a Polsku.

Čtverčata. V Rio de Janeiro narodila se čtverčata: dva chlápci a dvě děvčata. Jak matka tak i děti jsou zdraví.

Slevy na dráhách na Volyňské Trhy. Jak známo, v dnech 20.

25 září konají se v Rovně IX. Vol. Trhy. Správa železnic bude poskytovat slevu na dráhách na zpáteční cestě z Rovna ve výši 75 proc.

Pan Marš. Rydz.Śmigły byl jmenován čestným občanem města Lucka.

V Paříži zemřel poslední syn slavného básníka Adama Mickiewicze, Josef Mickiewicz ve věku 88 let.

Požár v dolech. V dolech na měď v Rio Tinto ve Španělsku vznítilo se v úterý skladiště síry. Hasiči, vyzbrojeni plynovými maskami, mohli teprve po velkém úsilí oheň uhasit. Škoda, způsobená požárem je značná, protože shořela velká část sírových zásob.

Havarie na Styru. Osobní loď „Leonida“, kursující mezi Luckem a Čartoryskem, najela v noci blíže Sokule na neosvětlenou loď, vezoucí 800 pytlů obilí. Následkem srážky loď s obilím se potopila. Podařilo se zachránit pouze 100 pytlů obilí. Ztráty obnášejí kolem 13.000 zl.

Katastrofa. Na silnici Luck-Kiverce přihodila se katastrofa. Auto, patřící sdružení úředníků Rolného Banku, sřítlo se do 2 m hluboké o příkopu a bylo úplně rozbito. Nacházející se v autě úředníci Ziembra a Pašlakova byli těžce poranění. Šofér si odnesl jen menší oděnění.

Vážení páni redaktoři!

Okamžitě po obdržení Vašeho ceterého dopisu, podal jsem p. Jirkovskému v dopise potřebné informace. Vzorový chmel, podle kterých bude moci spolehlivě prodávat, pošlu ve středu dne 24 srpna.

Milerád bych ten obchod chmelem na podmínkách p. Jirkovského zorganizoval, a sice na základě komisionního nákupu i prodeje. Jistě jste poinformováni, že pivovar kupuje chmel pouze tenkrát, když je hotový do konsumce, t. j. chmel musí být sířený, nově sušený, tressovaný a balený. Na Dálný východ chmel musí být balen do zvláštních plechových skříní, protože se tam chmel dodává mořem. — **Pěstíteli rpltil bych po odečtení kontrolovaných výloh takovou cenu, jakou by pivovar zaplatil.** Za moji práci i vlastní výlohy (jak korespondence, telef. telgr. a j.), **žádal bych 5.— zl. za jeden cent chmele.** V případě, že by se podařilo p. Jirkovskému prodat větší množství chmele, zorganizoval bych tenkrát Českou společnost pro nákup i prodej chmele na základech družstevních.

Jestliže jste jiného názlehu, prosím o laskavou odpověď a já milerád zorganizuji tento obchod na Vašich podmínkách. Dubno, 22. srpna 1938.

S krajanským pozdravem
Josef Zenka.

K informaci našich krajanů dovoluji se si uveřejnit v plném znění tento dopis a p. pisatelé sdělujeme, že nejsme nijak proti tomu, aby zorganizoval na družstevních základech společnost pro nákup a prodej chmele. Mimo to si bůžeme býti v tomto díle nápomocni a dle polřeby budou „K. L.“ vždycky k dispozici. Rovněž prosíme naše krajanů,

Jak zorganizovat naše krajanů v Polsku?

(Dokončení ze str. 1.)

lo uvaleno po několik funkcí, tedy — kdo táhne na toho se nakládá až se pod tíhou hrbatí. S ostatními členy to dopadá tak, že do všech organizací vešli titíž lidé, což je velmi málo, neboť naše obec čítá třicet pět hospodářských dvorů a mimo to ještě někteří hospodáři nejsou zúčastněny spolkové práce. Družstevnictví vyžaduje, jak jsem poznal, co největší počet členů, zkrátka všichni v obci mají vejít do spolku, aby se potom z něho mohlo co nejvíce těžit. Zde příklad: čím více je v mlékárně dodavatelů mléka, tím se samozřejmě částečně zvětší výdeje, ale procentuálně anebo na každý litr dodaného mléka se vydání zmenší. Když jsme v začátečních letech měli okolo 90 dodavatelů mléka, výdeje dosahovaly do 35 proc. z obratu a dnes při 300 dodavatelích mléka činí jen 14-18 proc. A to je ještě mnoho, protože výdeje nemají převyšovat 13 proc. z obratu.

Všechny spolky, které u nás v Moskovštině existují, jsou prospěšny, a to i malé, které jinak, když se v sousední obci nebo někde nablízku utvoří podobný spolek větší, se dostanou do boje konkurence. Pro to také někdy ony menší spolky musí podléhnout. Zde právě nejvíc záleží na dobrých členech. Kdyby členové byli uvědoměli, po případě, kdyby si dali celou věc vyjasnit, situace by se rázem změnila. Tak u nás na Moskovštině, dokud nebylo mlékárny neutřžilo se za mléko a maslo vůbec nic. A tak tomu je jistě i jinde, ovšem mimo obce, nacházející se blízko města, kde se může snadno mlékařit i bez místní mlékárny. Dnes když máme mlékárnu, která nám dává slušný důchod, ohlížíme se na každou desetinu groše, o kterou sousední větší mlékárna mohla za mléko vyplatit více než naše — malá. Situace by se rázem změnila, kdyby si každý člen uvědomil, že družstva se organizují proto, aby se předešlo veškerému vydirání lidí, že veškerý důchod z družstevní prodeje zůstává členům a ne jednotlivcům, jako tomu je v soukromých podnikcích a že abychom mohli družstva organizovat, potřebujeme dříve zaplatit podily, což je vždy palčivou otázkou. Nechť si každý uvědomí, že podobná družstva, byť i jiného směru, všude jinde jsou již dávno za-

aby nám sdělili, jaké stanovisko zaujmají k této věci. — Poznáváme, že p. Zenka, jak nám sdělil v jiném dopise, je dodavatelem chmele pro belgické pivovary.

P. Zenku prosíme, aby nám laskavě sdělil výsledek svého jednání s p. Jirkovským.

ložena, jen my, nešťastní rolníci se nemůžeme zmocí a nikdo jiný nám je také nebude organizovat, protože to spadá jediné do našich zájmů. To vše si uvědomit jednou musíme a pak najdeme i vůdce, pak najdeme předáky a i docela jinou mravní výchovu. Vezměme si příklad z X. Vsesokolského sletu. Kdo jej viděl musí uznat, že to bylo něco nevidaně krásného, že vše klapalo jako nějaký automat. A proč? Protože československý národ je náležitě zorganizován, na spolky se neletuje peněz. Proto je československý stát tak silný — hle, on se nezalekl ani velkého germánského molocha.

Přijde snad čas, že i my u nás v Polsku se zorganizujeme a že budeme potom také silni. Jen chci a vše se podá. Zatím však se nechťjme organizovat samostatně bez jiných národností, které zde na Volyni máme. Kdybychom tyto spolky chtěli organizovat pouze pro sebe, tedy spolky čistě české, jak píše v č. 31 K. L. v článku „Nebudme sami proti sobě“ p. A. Pekuláš, museli bychom podlehnout, poněvadž jsme roztroušeni po celé Volyni většinou v poměrně malých vískách mezi velkými obcemi ukrajinskými a jinými, které by vždycky naše spolky v důsledku nesprávného chápání všech členů, udusili. Sdružit se do jednoho krajanského svazu jest idea krásná, ale u nás neproveditelná. Bylo by to jenom tříštění rolníků a o to nám právě nejde. Samozřejmě všechny spolky vzdělávací a osvětové jako Matice Školské, SČM., Sokol a jiné si organizujeme a udržujeme jen čistě své, krajanské, ale spolky, hospodářsky potřebné pro rolníky, hledme organizovat společně s jinonárodnými spolupůjícími občany a netřístíme rolníky; vždyť ani všichni dohromady nemůžeme se zhostit všestranného vydirání nás. Takto budeme silni nacionálně i hospodářsky a u-nikneme veškeré konkurenci ze strany soukromých obchodníků. Jen ale s chutí do práce! V organizaci — síla. Jak a kdy do toho? Můj názlehu jest tento: prostě bojkotovat každého, kdo dosud není členem Matice školské, dále nabádat lidi ke čtení, zvláště pak ke čtení K. L. To je nejnuttější potřebou pro menšinu. Ostatně již společně s Poláky a Ukrajinci půjde lehčeji. K. L. nabývají čím dál větší popularity a proto o všem, co se nám kdekoliv podaří zlepšit, zorganizovat, píšme v K. L. a co nejhlavnějšího — podáváme veřejnosti roční zprávy těch spolků, které již existují.

Celé Volyni jsou známa
nejchutnější piva
z parostrojního pivovaru
V. ZEMANA

v Lucku

Specialita pivovaru
„SAKURA“

Doporučuj všude
tohoto českého podniku
znamenitý mok.

INSERUJTE U NÁS.

Žena a domov

Jaká má být žena — jaký muž?

Jelikož se žije na tom milém světě skoro výhradně ve dvojicích, ať už zákonem uznávaných, teprve k tomu se chystajících, přechodně trvajících, nebo trvale volných, a jelikož jistě v 90 proc. dorostlý člověk ke svému štěstí (ať si ho tak či onak představuje) potřebuje se doplnit po duši i těle tvorem druhého pohlaví, neztratí nikdy na zajímavosti bydlení, jak a která má ten druhý či druhá vypadat, aby se stali dvojicí navzájem se sebou spokojenou, a po dráhný čas, ne-li až do smrti bezvadně fungující.

Jaká má být žena? Především rozumná. Protože pak nikdy neřekne — a dejte s tím pokoj, nevidáno, jaká jsem, taková jsem, on se také o to nestará, líbí-li se mu na něm všechno — — aby pak, přikročil-li muž k nejnápadnějšímu důkazu, že se mu jeho partnerka nelíbí, t. j. najde si jinou, našikala a tonula v neštěstí, protože ho měla ráda. Ovšem, nemá-li ho ráda, a chce se ho zbavit snadno a rychle, mine se podobná zásada zřídka účinnosti.

Ženě bývá ve velké většině případů smutněji samotné než muži. A také bývá ženská samota osamocenenější, výlučnější. Samotný muž může všude jít sám — žena posud ne. Muž, aniž by na pověsti ztratil, může, i nechce-li se trvale vázat, potěšit své osiřelé srdce drobnými flirtíky a pod. Žena jen s velkou opatrností a taktem. Mužovou láskou je svět, ženičným světem láska. Nemohu si

pomoci — bez této A'tenbergovy vysoce pravdivé konstatace, i tika-li si ii potíchu už každá smutná slepička domácího dvorku, se neobejde učeně ani neučeně pojednání o obou pohlavích. Je nekonečně prav-

divá. — A tak si muž život vyplňuje povoláním, sterými zájmy a láskou její duze zdechl.

Základním tónem života ženina je však skoro vždy láska a všechno ostatní, i zájem povolání, její pouze doplňuje, byť

velmi značně. Muž, i má-li velmi rád, dovede v návalu práce či důležitých událostí úplně zapomenout na stav svého srdce a předmět jeho touhy. Navzpomené někdy po celé dny, že něco kromě povolání existuje. V ženě ani katastrofa, ani životní převrat nezatláčí lásku, která jí do všech starostí, radostí i práce mile, či kruté zní.

(Pokračování přístě.)

Volynský ZEMĚDĚLEC

Průběh letošních žní.

Let. žní žně začaly došpatným počasím, které potrvalo v některých místech přibližně celé žně. V okolí Moskovštiny to vypadalo takto: vždycky asi dva dny byla pohoda bez bouřky a potom zas několik dní bouřka, ale většinou bez deště, anebo dešť malý, který práci v poli neškodil a maodele nepromočil. Tak se to měnilo přez celé žně, obilí se však svezlo pěkně suché, což se mnohdy v jiných letech nestane ani při dobré pohodě. Některého obilí narostlo až na 50 proc. více než v jiných letech. Sípka je však špatná: zimní pšenice dává průměrně 8 pudů (130 kg.) z kopce, jarní pšenice taktéž jako zimní, ale nevedla se na slámu. Také ječmeny se nevedly. Oves „Bialy mazur“ dává od 8 do 14 pudů (130 — 230 kg), žito až šestnáct pudů (260 kg). Nejlépe se však uvedly luštěniny. Jetele narostlo mnoho, někde také o 50 proc. více než v jiných rocích, semínko ale nebuďe, neboť hlávky jsou plné červů a k tomu otava většinou ležá. Chmele na začátku vyhlížely krásně, ale ke konci česá-

ni se hodně začaly kazit. Česání se začalo 18. srpna. Ovoce buďe velmi málo a k tomu ještě červivé. Spíše budou houškové.

Josef Salák.

Věnujme více pozornosti podzemní přípravě půdy pod řepu.

Krmná repa neuchází do udělaného ození v krmení mléčného dobytka. Mnozí tvrdí, že dobytek krmný řepou, málo dojí a hubne. Je tomu tak, ale jen tehdy, krmili se řepa bez přísady otrub, šrotu neb pokrutin. Řepa totiž je ubohá škrobem a bílkovinou, ale uzavírá však látky mléčupudné, jež vytvářejí tolik mléka, že bez přísady látek výživnějších, kráva pohřává látky ze svého těla na vytvoření mléka, čímž hubne aniž by dala trvalé uspokojivou mléčnost.

Krmíme-li však řepu s dodatkem otrub neb pod., docílíme trvale uspokojivou mléčnost při zachování dobré tělesné kondice.

Poněvadž většina našich dojenic je v zimě krmena nedostačující, přichází v úvahu řepa jako nelevnější a vhodné krmivo. Na kus patří neméně

10 kg ač ani 20 kg není dávání příliš velkou. Na zimní krmení to činí: 10 kg X 200 dnů = 200 kg, čili 2 dobré fury. Dobrý výnos řepy z ha činí 500 i více q z ha, takže na 1 q je třeba zasáet 20 m² řepy čili nejméně 400 m² na 1 kus při dávce 10 kg denně.

Protože se pěstění řepy při výnosu pod 450 q z ha nevyplácí, mu máme úpravě půdy pod řepu věnovat ráci hned po žních, abych m docílili dobrého výnosu řepy. Řepa je rostlinou o velkých požadavcích, takže dobře zaplatí motýlkové předplodiny nebo zelené hnojení, ať už v podobě popludiny, mezplodiny neb druhého pokosu jetele. Samé motýlkové předplodiny neb zelené hnojení však nepostačují. Nutno zde přidati normální dávku chlévské mrvy 40 až 45 fur na ha, kterou díme buď pod popludinu neb na zimu při zoračování mezplodiny. Při pěstění řepy po obilních je nutno dáti alespoň 60 fur mrvy na ha, kromě plného minerálního hnojení na jaře. Při takovém postupu by bylo nejlépe napřed strážko mléce přimnout nečež mrvu přiorati do střední hloubky a na zimu

TOVÁRNA A SKLAD HOSPODÁŘSKÝCH A MLÝNSKÝCH STROJŮ BRATŘI POSPÍŠILOVÉ

Telefon: č. 66.

ZDOLBUNOV.

Generální zástupitelství továren:
WICHTERLE & KOVÁŘÍK v Prostějově.

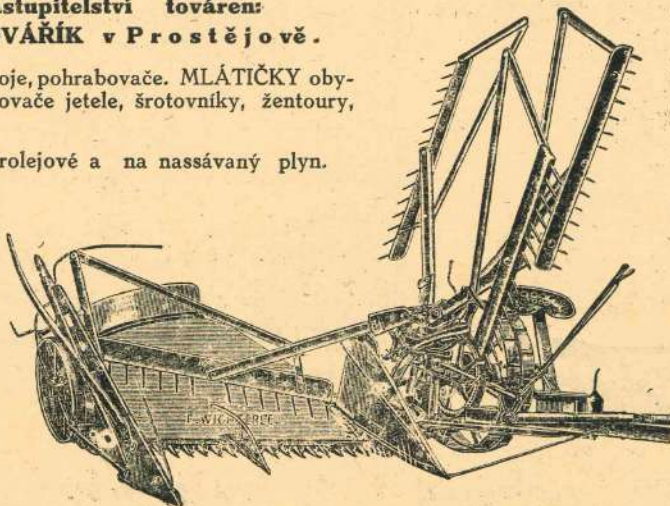
ŽACÍ travní a obilní stroje, pohrabovače. MLÁTIČKY obyčejné a čistící, vylušťovače jetele, šrotovníky, žentoury, pastorky, řezačky.

MOTORY: naftové, petrolejové a na nassávaný plyn.
ÚPLNÉ zařízení mlýnů.

UNION, akc. strojírna
a slévárna, Československo.

ZAKLADY Przemysłowe Pałaszewski, Polsko.

OPRAVA strojů ve
vlastních dílnách.

**Nekupujte jiné žací stroje dokud jste si neprohlédli nejnovější typ
žacího stroje WICHTERLE-KOVÁŘÍK.**

Máme na skladě pálené tašky červené na pokrývání střech. Můžeme dodat na každou stanici vagonově od 5.000 do 10.000 kusů tašek. Je to nejlepší krytina, nebojí se ohně, krup i mrazu.
Náhradní součásti do všech značek žacích strojů.

zorati hluboko podryvačem (pogłębiacz). V praxi však bývá na takový postup málo času, takže obyčejně mrva bývá zaoraná při podmítce nebo při h uboké orbě, při tom však musíme dbáti, abychom mrvu nezaora i příliš hluboko.

Budeme-li dbáti těchto pokynů, můžeme mít naději na dobrou sklí eň řepy.

V. Širc.

Pšenice Ostka Mikulcká.

V poslední době se mnoho mluví o výběru odrud obilí. Celkem správně. Při tom je však opomjena cenná zimní pšenice Ostka Mikulcká. Má červený osnatý klas a žluté skelné zrno. Na mraz je vytrvalá, bojí se více vyležení pod sněhem. Na půdu není příliš vybíravá. Díky pevně slámě nelehá. Již po dva roky, tak kontrastní (lišný suchý, — letošní mokrý), dala mi nejlepší výnos vedle dvou jiných, rovněž d brých druhů pšenice, ač k tomu byla ještě seta v horších podmínkách půdy a později než eny jiné dvě pšenice. Výnos je větší slámou i prvotř dním zrnem. Zdá se, že je také odolnější na rez než jiné druhy pšenice.

„J.“

Všichni kupujeme u firmy

G. VUGMEJSTER,

ROVNO ul. 3-Maja 129.

Doněvadž všechny větší textilní továrny zřídily u firmy G. VUGMEJSTER své komisionní sklady a jmenovitě:

- 1) Továrna soukenného zboží F. Rabinowitz & Synové — Bělsko.
- 2) Továrna soukenného zboží H. Landsberg, Akc. Sp.
- 3) Továrna výrobků hedvábných Edvard Babiacki i Ska.
- 4) Továrna vlněného a kamgarového zboží P. Grzegowski & Sp.

Na skladě stále obrovský výběr nejnovějších výrobků těchto továren a rovněž výrobků ŽIRARDOVSKÝCH závodů jako: plátna lněná a bavlněná, brezenty a j.

Ceny tovární — bez smlouvání!

Vlněné látky na paleta a mužské úbory od 5.— zl. za metr.

Mimo toho na skladě G. Vugmejstra je stálý výběr koženin a hotových kožešinových facon, a to: pižmových, fokových, hříběcích, teletinových, krtkových, murmových a j.

Ceny nejnižší!

REKLAMA JE HYBNOU PÁKOU OBCHODU.

ČESKÝ VELKO OBCHOD

se střížním a galanterním zbožím.

Kanařasy, prádlo, zboží trikotové, zástěry, purpury a jiné.

Barvy trvalé! Ceny stálé!

Vše v nejlepší jakosti a nejlevněji dostanete u firmy

J A N A N D R Š

LUCK, ul. Jagiellońska č. 42.

Filie AL. B. Chrobrego č. 3.

Vladimír SVÁROVSKÝ a Spol.

Továrna hospodářských strojů a slévárna v Kvasilově, poš. KWASILÓW-CZESKI, tel. Zdolbunów 6. založená 1884.

VÝROBA: Erousicí stroje na pily, cirkulární pily, chladiče pro pivovary, kotlářské práce, lisy cihlářské, chmelové lehké a balothové syst. Svárovský a lisy pro olejárny.

MLÁTIČKY trjbové, pasové a s výtřasadly.

Mlýny kolové, na sucháry, na mletí krve, napáječky kotlové syst. Svárovský-Šmolík, operační stoly pro veterináře syst. Svárovský, ozubená kola frézovaná, pastorky otáčecí.

Pumpy artezské syst. Svárovský, kulisové a rotační. Řezačky bubnové, rýhovací stroje na válce mlýnské. Složení mlýnských kamenů, soustruhu na dřevo a na kovy do 4 m délky, sušárny chmelové, na ovoce a zeleninu. Transmise. Turbiny vodní.

Válce pro olejárny.

Elektrické a benzolo kyslíkové sváření kovů.

Opravy motorů, hospodářských a průmyslových strojů.

Odborné rýhování válců mlýnských.

Kvalitní výkon, zaručující trvalost výrobků.

Ceny mírné.

ČESKÝ OBCHOD

se střížním a galanterním zbožím

Kanařasy, purpury, zástěry, prádlo, šatové látky a jiné.

Barvy trvalé! Ceny stálé!

Vše v nejlepší jakosti u firmy

V. V O L A N S K Ý

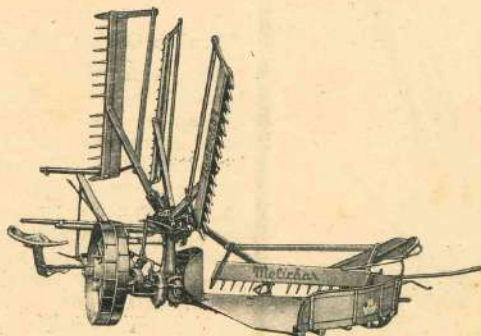
Zdolbunov, ul. Narutowicza 6.

!Nekupujte, pokud jste se neinformoval u nás a nechybíte!

ČESKÉ HOSPODÁŘSKÉ DRUŽSTVO v ROVNĚ (CZESKA SPÓLDZIELNIA ROLNICZO-HANDLOWA w RÓWNEM)

UL. 3-go MAJA 159.

TELEF. 533.

n a b í z í

MELICHAROVY z Brandýsa n./L. (Československo)

SECÍ STROJE lžíčkové, trýbkové a kombinované
ROZMETADLA na umělá hnojiva, různé šířky
SECÍ STROJE na semínko 1 konné 3-4 metrové.
OBILNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni
TRAVNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni

a také:

Mlátičky, žentoury, mlýnky, pluhy, kultivátory, pařáky, pastorky,
a jiné stroje a nářadí výroby místní i zahraniční.

UMĚLÁ HNOJIVA: dusíkatá, fosforová a draselnatá.

Sklady: v Rovně ul. 3-go Maja Nr 149., v Zdobunově ul. Narutowicza Nr 8. (u pp. Otmara a Kloučka),
ve Volkově (u p. Vl. Mráčka), v Kvasilově (u p. Vl. Náhlovského.)

JEDINEČNÁ PŘÍLEŽITOST naskytá se prozíravým hospodářům!!!

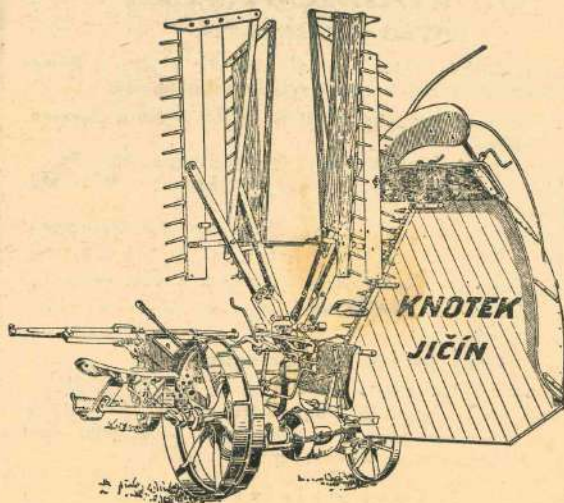
Došla právě z továrny z JIČINA
z Československa zásilka

nejnovějších

KNOTKOVÝCH ŽACÍCH STROJŮ

s olejovou lázní, ocelovým válem, kuličkovými ložisky,

S TOVÁRNÍ ZÁRUKOU do skladů staré solidní firmy.

RUDOLF JOZEF a spol,

v Zdobunově, ul. Kościelna č. 7. (vedle Kasy Skarbowej)

MOTORY LORENZ a jiné zahraniční stroje za levné likvidační ceny.

CHMELOVÉ motyky (kracle) zvláště levné.

Navštivte nás, vyhovíme a jako vždy Vás plně uspokojíme! Neodkládejte s nákupem, neboť přívoz strojů
jest dovolen jen dle kontingentů.

Originální součásti k žacím strojům.

Krajanské listy, týdeník československého lidu v Polsku. Vydavatel a šéfredaktor Josef Foitík, Luck. Tiskem vlastním.
Předplatné v Polsku: ročně zl. 10.—, na půl roku zl. 5.—. Do Ameriky zl. 15.—, ročně. Ceny oznámení: celá strana zl. 120.—,
půl strany zl. 60.—, čtvrt strany zl. 30.—. Drobná oznámení 10. gr. za slovo.

Odpovědný redaktor: Josef Rejzek.

Drukarnia Józefa Foitika, Luck